

**ARTISTIC AND PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF HUMAN SPIRITUALITY
AND THE SEARCH FOR HAPPINESS BASED ON ALEXANDER FAYNBERG'S
POEM "THE SHORE OF HAPPINESS"****Erkinboyeva Aziza Ruslonovna**Uzbekistan State World Languages University, Faculty of Foreign Language and Literature
(English), 2nd-year student azizaruslonovna@gmail.com

ABSTRACT This article analyzes Alexander Faynberg's poem "The Shore of Happiness" from a philosophical and artistic perspective, focusing on human spirituality, the search for happiness, and the meaning of life. The poem reflects inner struggles, hopes, and the human desire for happiness through symbolic imagery. The study reveals that happiness is not an external phenomenon but an inner state of the human soul. The poet's stylistic features, imagery, and philosophical ideas are explored, highlighting the relevance of his work for modern readers.

Keywords

happiness, human soul, philosophy, imagery, search, poetry, symbolism, spirituality.

**ALEKSANDR FAYNBERGNING "SAODAT SOHILI" SHE'RI ASOSIDA INSON
RUHIYATI VA BAXT IZLANISHINING BADIY-FALSAFIY TAHLILI****ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada Aleksandr Faynbergning "Saodat sohili" she'ri asosida inson ruhiyati, baxt izlanishi va hayot ma'nosi badiiy-falsafiy jihatdan tahlil qilinadi. She'rdagi insonning ichki iztiroblari, orzulari va baxtni qidirish jarayoni ramziy obrazlar orqali yoritilgan. Muallif she'r misralari asosida baxtning tashqi emas, balki ichki holat ekanligini ochib beradi. Tahlil jarayonida shoirning poetik uslubi, obrazlilik darajasi va falsafiy qarashlari yoritilib, uning ijodi zamonaviy o'quvchi uchun ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so'zlar

baxt, inson ruhiyati, falsafa, obraz, izlanish, she'riyat, ramz, ma'naviyat.

**ХУДОЖЕСТВЕННО-ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ ДУХОВНОГО МИРА
ЧЕЛОВЕКА И ПОИСКА СЧАСТЬЯ НА ОСНОВЕ СТИХОТВОРЕНИЯ
АЛЕКСАНДРА ФАЙНБЕРГА «БЕРЕГ СЧАСТЬЯ»****АННОТАЦИЯ**

В данной статье проводится художественно-философский анализ стихотворения Александра Файнберга «Берег счастья». В произведении раскрываются внутренний мир человека, поиски счастья и смысл жизни через систему образов и символов. Автор показывает, что счастье является не внешним явлением, а внутренним состоянием души человека. В статье рассматриваются художественные особенности, образность и философские взгляды поэта, а также их значение для современного читателя.

Ключевые слова

счастье, душа человека, философия, образ, поиск, поэзия, символ, духовность.

Aleksandr Faynberg ijodi o‘zbek adabiyotida chuqur falsafiy mazmuni, sodda, ammo ta’sirchan ifoda uslubi bilan ajralib turadi. Uning she’rlarida inson ruhiyati, hayot ma’nosi, vaqt, muhabbat va baxt kabi abadiy mavzular keng yoritiladi. Ayniqsa, “Saodat sohili” she’ri insonning baxt izlash yo‘lidagi ichki kechinmalarini juda ta’sirli tarzda ochib beradi. Mazkur she’r insoniyat uchun eng muhim savollardan birini ko‘taradi: baxt qayerda? Shoir bu savolga bevosita javob bermaydi, balki o‘quvchini izlanishga undaydi. Shu jihatdan asar nafaqat badiiy, balki chuqur falsafiy ahamiyatga ega. Maqolaning maqsadi — “Saodat sohili” she’ri asosida inson ruhiyati va baxt izlanishini ilmiy-badiiy tahlil qilishdan iborat.

Aleksandr Faynbergning “Saodat sohili” she’ri insonning baxt, ma’no va ruhiy osoyishtalik izlash jarayonini aks ettiruvchi falsafiy-badiiy asardir. Quyida she’r parchalari kengroq ko‘lamda olinib, ularning mazmuni tahlil qilinadi.

Asrlar qa’ridan miltirar umid
Yurakda og‘rigan kabi jarohat –
Qaydadir saodat sohili mavjud,
Unda umrboqiy muhabbat, rohat.
Men dengizchilardan bu haqda so‘rdim.
Dedilar: – Izlama, ko‘ngling bo‘lsin to‘q,
Barcha dengiz, barcha ummonni ko‘rdik,
Saodat sohili yer yuzida yo‘q.

Ushbu parcha she’rning asosiy g‘oyasini ochib beruvchi kirish qismi hisoblanadi. Shoir inson qalbidagi abadiy orzu — baxtni izlash hissini tasvirlaydi. “Asrlar qa’ridan miltirar umid” iborasi orqali insoniyat tarixidan beri davom etib kelayotgan ruhiy ehtiyoj ifodalanadi. Bu umid oddiy his emas, balki insonni yashashga undovchi kuch sifatida talqin etiladi. “Yurakda og‘rigan kabi jarohat” tasviri esa umidning ikki tomonlama mohiyatini ochadi: u insonni yashashga undaydi, ammo ayni paytda azob ham beradi. Shoir shu orqali inson ruhiyatidagi ziddiyatni ko‘rsatadi. Dengizchilar obrazi hayotiy tajribaga ega insonlar timsolidir. Ular barcha yo‘llarni bosib o‘tgan, ammo baribir baxtni topa olmagan. “Saodat sohili yer yuzida yo‘q” degan xulosa insonning tashqi olamdan baxt izlashining befovdaligini ko‘rsatadi.

Yerda bo‘lmasa gar, balki falakda,
Balki yulduzlarning ichida nihon?
Kimdir taskin berdi menga yurakdan:
– Bas, iltijo qilma, yig‘lama nolon!
Parqu bulutlardan yuksakda yiroq,
Yulduzlar porlaydi bamisoli cho‘g‘.
Sayyoralar bisyor osmonda, biroq
Unday sohil yo‘qdir, unday sohil yo‘q.

Bu parcha insonning umidsizlikka qaramay izlanishni davom ettirishini ko‘rsatadi. Endi izlanish yer yuzidan kosmik kengliklarga ko‘chadi. Shoir baxtni falakda, yulduzlar orasida izlaydi. Bu esa inson orzularining cheksizligini ifodalaydi. Yulduzlar, sayyoralar obrazlari

inson uchun yetib bo‘lmas orzularni bildiradi. Bu orqali shoir shuni ko‘rsatadiki, inson baxtni qanchalik uzoqdan izlamasin, u baribir uni topa olmaydi. “Unday sohil yo‘qdir” degan takror esa g‘oyaning qat‘iyligini kuchaytiradi. Bu parcha insonning tashqi izlanishlari natijasiz ekanini yana bir bor ta’kidlaydi.

Baxtinga imkonim o‘z qo‘limda-ku,
Ijobat aylayman dil xohishini.
– Allo, “Saodat sohili” kafesimi bu?
Stol buyuraman ikki kishilik.
Meni bezovta qil hamisha, har on.
Uchib kel, tinimsiz valdira, vaysa.
Kim kimni, nimaga, qayerda, qachon...
Jo‘yali, jo‘yasiz jag‘irgin, javra.

Ushbu parcha she‘rning eng muhim burilish nuqtasidir. Shoir romantik izlanishni kutilmaganda kundalik hayotga olib tushadi. “Saodat sohili” endi ideal joy emas, oddiy kafe nomiga aylanadi. Bu yerda kuchli ironik ma‘no mavjud. Shoir shuni anglatadi: inson uzoq izlagan baxt aslida oddiy hayotiy lahzalarda yashiringan. Yaqin inson bilan suhbat, oddiy uchrashuv — haqiqiy baxtning manbai hisoblanadi. Keyingi satrlarda esa insonning ruhiy bezovtaligi tasvirlanadi. U tinchlikdan qochadi, doimiy shovqin va harakat orqali o‘zini ovutadi. Bu zamonaviy inson ruhiyatining muhim xususiyati sifatida talqin etiladi.

Xoh iyul, xohi mart, xohi dekabr,
So‘zlayver, janubda dam ol, qaytib kel.
Nimani istasang, barini gapir,
Tansiq ovqatlarni maqtab, aytib kel.
Adabiy burgalar sakrashin jo‘shib,
Ta‘rifla, misoli notadek chizgin.
Shampan och, tilak ayt qadahga qo‘shib,
Latifalar bilan ichakni uzgin.

Bu parcha orqali shoir zamonaviy hayotning tashqi jilolarini ko‘rsatadi. Suhbatlar, sayohatlar, ovqatlar — bularning barchasi insonni vaqtincha chalg‘ituvchi omillar sifatida tasvirlanadi. “Adabiy burgalar” iborasi orqali shoir soxta, yuzaki suhbatlarni tanqid qiladi. Bu yerda satira elementlari mavjud bo‘lib, shoir jamiyatdagi yuzakilikni fosh etadi. Shampan, kulgi, suhbat — bularning barchasi insonni ichki bo‘shliqdan chalg‘itadi, ammo uni to‘ldira olmaydi.

Sim qoq. Eshigimni tepib kirib kel,
Bemahal xo‘rozdek qichqir har nafas.
Xokkey, kino, turqing bilan zada qil,
Faqat she‘r bilanmas, she‘r bilan emas.
Inson o‘z-o‘ziga bersa gar najot,
Jannat bog‘larida sayr aylasa ruh,
Umuman xayolga kelmaydi, nahot,
Yorug‘ olamdagi g‘am ila anduh?!

Bu parcha insonning ichki va tashqi hayoti o'rtasidagi qarama-qarshilikni ochib beradi. Shoir tashqi shovqin va ichki tinchlik o'rtasidagi ziddiyatni ko'rsatadi. "Faqat she'r bilanmas" satri juda muhim. Bu yerda shoir san'atning o'zi yetarli emasligini ta'kidlaydi. Hayot real tajribalar va ichki anglashdan iborat. "Inson o'z-o'ziga bersa gar najot" degan fikr esa she'rning asosiy falsafiy xulosasidir. Najot tashqaridan emas, insonning o'zidan keladi.

Inson o'z-o'ziga bermasa najot,
Do'zax olovida azoblansa ruh,
Umuman xayolga kelmaydi, nahot,
Yorug' olamdagi baxt ila shukuh?!
So'zga evrilaman, so'zga hademay,
Na hayrat-hayajon, na shubha-gumon.
Chag'illar to'lqinlar uzra chag'alay,
Aks-sado beradi shovullab o'rmon.

Bu parcha inson ruhiy holatining ikki qirrali tabiatini ko'rsatadi. Agar inson o'zini anglamasa, u ichki azobda yashaydi. Bu azob tashqi omillardan emas, balki ichki bo'shliqdan kelib chiqadi. "Jannat" va "do'zax" tushunchalari bu yerda ramziy ma'noda qo'llangan. Ular inson qalbida mavjud bo'lgan holat sifatida talqin etiladi. Shoirning "so'zga evrilaman" iborasi esa ijodkorning ichki holatini ifodalaydi. Bu — ruhiy izlanishning eng yuqori bosqichi.

Achchiq o'rtanadi yurakdagi dog',
Ro'zg'orim vayrona bo'ldi banogoh.
Uchrashmadik visol ayyomida chog',
Ayriliq onida uchrashdik, evoh.

She'rning yakuniy qismi chuqur drammatizm bilan tugaydi. Bu yerda inson hayotidagi kechikishlar, yo'qotishlar va afsus hissi ifodalanadi. "Visol" va "ayriliq" qarama-qarshiligi orqali shoir hayotning fojeaviy tomonini ochib beradi. Inson ko'pincha baxtni kech anglaydi, imkoniyatlar qo'ldan ketgachgina ularni qadrlaydi. Bu satrlar o'quvchida chuqur hissiy ta'sir uyg'otadi va she'rning falsafiy yakunini mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg A. Tanlangan asarlar. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2010.
2. Karimov N. O'zbek adabiyoti tarixi. — Toshkent: O'qituvchi, 2008.
3. Quronov D. Adabiyot nazariyasi. — Toshkent: Akademnashr, 2012.
4. Yo'ldoshev B. Badiiy tahlil asoslari. — Toshkent: Fan, 2015.
5. www.ziyouz.com kutubxonasi
6. www.adabiyot.uz
7. www.kitob.uz